

G. Schoofs¹, A. Coffey², P. Sourtzi³, A. Stitzel⁴, T. Žiljak⁵

Innovatiivisten opetusmenetelmien käyttö motivointikeinona iäkkäiden ihmisten kanssa työskentelyyn

Johdanto

Väestö ikääntyy nopeasti kaikkialla Euroopassa. Tämä aiheuttaa yhteiskunnalle isoja haasteita, kuten ikääntyneiden lisääntyvä hoidon tarve sekä erityisosaamista omaavan henkilöstön tarve. Koska nykyään on haasteellista löytää työvoimaa ikääntyneiden parissa työskentelyyn ja tilanne voi tulevaisuudessa vielä vaikeutua, tulisi kiinnittää huomiota siihen, kuinka saadaan ammattilaiset kiinnostumaan työskentelystä ikääntyneiden parissa. Yksi mahdollisuus on motivoida opiskelijoita valitsemaan työura ikääntyneiden parissa. Tutkimukset osoittavat, että opiskelijoiden asenteet ikääntyneitä kohtaan muotoutuvat koulutuksen aikana (Coffey et al., 2015). Onkin tärkeä tiedostaa, että oppijoiden oppimiskokemukset saattavat olla yksi tekijä, joka voi edistää heidän halukkuuttaan valita työura ikääntyneiden parissa.

On epätodennäköistä, että opiskelijat, joilla on kokemusta huonoiksi kokemistaan oppimisympäristöistä, valitsisivat työuran ikääntyneiden parissa (Coffey et al., 2015; Haron, Levy, Albagli, Rotstein, & Riba, 2013; Brown, Nolan, Davies, Nolan, & Keady, 2008; Nolan, Brown, Davies, Nolan, Keady, 2006). Tietojen ja taitojen oppimisen lisäksi laadukkaille oppimiskokemuksille on ominaista se, että niiden myötä opiskelijat ymmärtävät miten haastavaa ja palkitsevaa ikääntyneiden parissa työskentely voi olla. Nolan (2006) kuvaa Kuuden tunteen viitekehysessään (Six Senses Framework) tekijöitä, joita opetukselta edellytetään, että opiskelijat saavat positiivisia oppimiskokemuksia. Myös Koh (2012) esittää, että innovativisuus koulutuksen aikana edistää yleistä oppimistyytyväisyyttä.

Tarkoitus ja tutkimuskysymys

Koska koulutus voi olla tärkeä vaikuttava tekijä opiskelijoiden halukkuuteen valita työura ikääntyneiden parissa, tämän tutkimuksen tutkimuskysymys oli: "Mitkä innovatiiviset oppimis- ja opetusmenetelmät koulutuksessa voivat edistää opiskelijoiden halukkuutta työskennellä ikääntyneiden parissa?". Aluksi perehdyttiin kirjallisuuteen, jotta saatiin käsitys opiskelijoiden tarpeista ja voitiin määrittää kriteerit innovatiivisuudelle koulutuksessa. Kirjallisuuteen

1 University College Leuven-Limburg, Belgium

2 University College Cork, Ireland

3 National and Kapodistrian University of Athens, Greece

4 Carinthia University of Applied Sciences, Austria

5 Public Open University Zagreb, Croatia

perustuvilla kriteereillä etsittiin ja analysoitiin ikääntyneiden parissa työskentelyyn liittyvän opetuksen ja oppimisen hyviä käytänteitä (Belgiassa, Irlannissa, Itävallassa, Kreikassa ja Kroatiassa). Kriteerit täyttävät hyvät käytänteet nimettiin innovatiivisiksi parhaiksi käytänteiksi.

Metodologia

Laadullisen tutkimuksen avulla etsittiin sellaisia innovatiivisia, ikäosaamiseen liittyviä opetus- ja oppimismenetelmiä, jotka voivat vaikuttaa positiivisesti opiskelijoiden käsityksiin ikääntyneiden parissa työskentelystä. Lähdekirjallisuutta käytettiin kriteerien löytämiseksi sille, voiko tiettyä oppimis-/opetusmenetelmää kutsua innovatiiviseksi hyväksi käytänteeksi. Kriteerit poimittiin Nolanin (2006) Kuuden tunteen viitekehuksesta ja Murrayn (2013) kuvauksesta koulutuksen innovatiivisuudelle.

Edellä mainittujen kriteerien perusteella laaditulla lomakkeella kerättiin mahdollisia innovatiivisia hyviä käytänteitä korkeakouluista Belgiassa, Irlannissa, Kreikassa, Kroatiassa ja Itävallassa. Palautetut lomakkeet analysoitiin deduktiivisesti, ja tulokset esitettiin hyödyntäen Millerin (1990) osaamisperustaiseen oppimiseen perustuvaa koulutusmallia. Mukaan hyväksyttiin vain ne käytänteet, jotka Nolanin (2006) kriteerien mukaan voivat johtaa rikkaaseen oppimiskokemukseen ja jotka arvioitiin innovatiivisiksi.

Tulokset

Yhteensä 23 hyvää käytäntöä raportoitiin ja ne kaikki sisälsivät Nolanin Kuuden tunteen viitekehukseen (2006) sisältyviä asioita. Täten niitä voidaan pitää hyvinä esimerkkeinä parhaista käytänteistä tulevaisuuden sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten koulutukseen.

Tämän jälkeen nämä 23 hyvää käytäntöä testattiin innovatiivisuuden kriteereillä. Tuloksena jäljelle jäi 20 parasta käytäntöä, joita voidaan pitää innovatiivisina parhaina käytänteinä. Tulosten havainnollistamiseksi käytettiin Millerin mallia, jolla innovatiivisia parhaita käytänteitä jäsennettiin neljälle osaamisen tasolle.

Tulosten perusteella ei ole mahdollista nostaa yhtä innovatiivista parasta käytäntöä toisia paremmaksi, sillä Kuuden tunteen mallia ei ole tarkoitettu käytettäväksi sillä tavoin. Laadittuja analyyseja voidaan käyttää huomion kiinnittämiseksi Tunteiden viitekehysten puuttuviin elementteihin: innovatiivisia parhaita käytänteitä voidaan kehittää kiinnittämällä huomiota kunkin parhaan käytänteen arvioinnissa niihin Nolanin viitekehysten mukaisiin tunteisiin, jotka eivät sisälly ko. käytänteeseen.

Innovatiiviset parhaat käytänteet ovat tutkimusraportin liitteenä ja ELLANin kotisivuilla

<http://ellan.savonia.fi>.

Tätä projektia on rahoitettu Euroopan komission Elinikäisen oppimisen ohjelman tuella. Komissio ei vastaa julkaisun sisällöstä.

Johtopäätökset

Tutkimusten mukaan koulutuksella on mahdollista vaikuttaa opiskelijoiden käsityksiin ja motivoida heitä työskentelemään ikääntyneiden parissa. Monipuoliset oppimisympäristöt ja innovatiivinen alan koulutus, jossa kiinnitetään erityistä huomiota tietoihin, taitoihin, haasteisiin ja palkitsemiseen, voi lisätä kiinnostusta työskennellä ikääntyneiden parissa.

Laadullisessa tutkimuksessa löydettiin 20 esimerkkiä innovatiivisista parhaista käytänteistä sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa. Jokainen näistä käytänteistä mahdollistaa sen, että opiskelija saa myönteisiä oppimiskokemuksia ja vahvistaa opiskelijan käsitystä siitä, että työskentely ikääntyneiden parissa voi olla haastavaa ja palkitsevaa sekä edellyttää erityisosaamista.

Nämä raportoidut innovatiiviset parhaat käytännöt voidaan toteuttaa osaamisperustaisen oppimisen eri tasoilla. Tämä tutkimuksessa kuvattuja opetus- ja oppimismenetelmiä käyttämällä voidaan opiskelijoita motivoida valitsemaan työura ikääntyneiden parissa. Innovatiivisten parhaiden käytäntöjen vaikuttavuutta ei kuitenkaan voitu arvioida tässä projektissa rajallisen ajan ja resurssien vuoksi.